

Askeleita hyvään arkeen Gradia-lukioissa

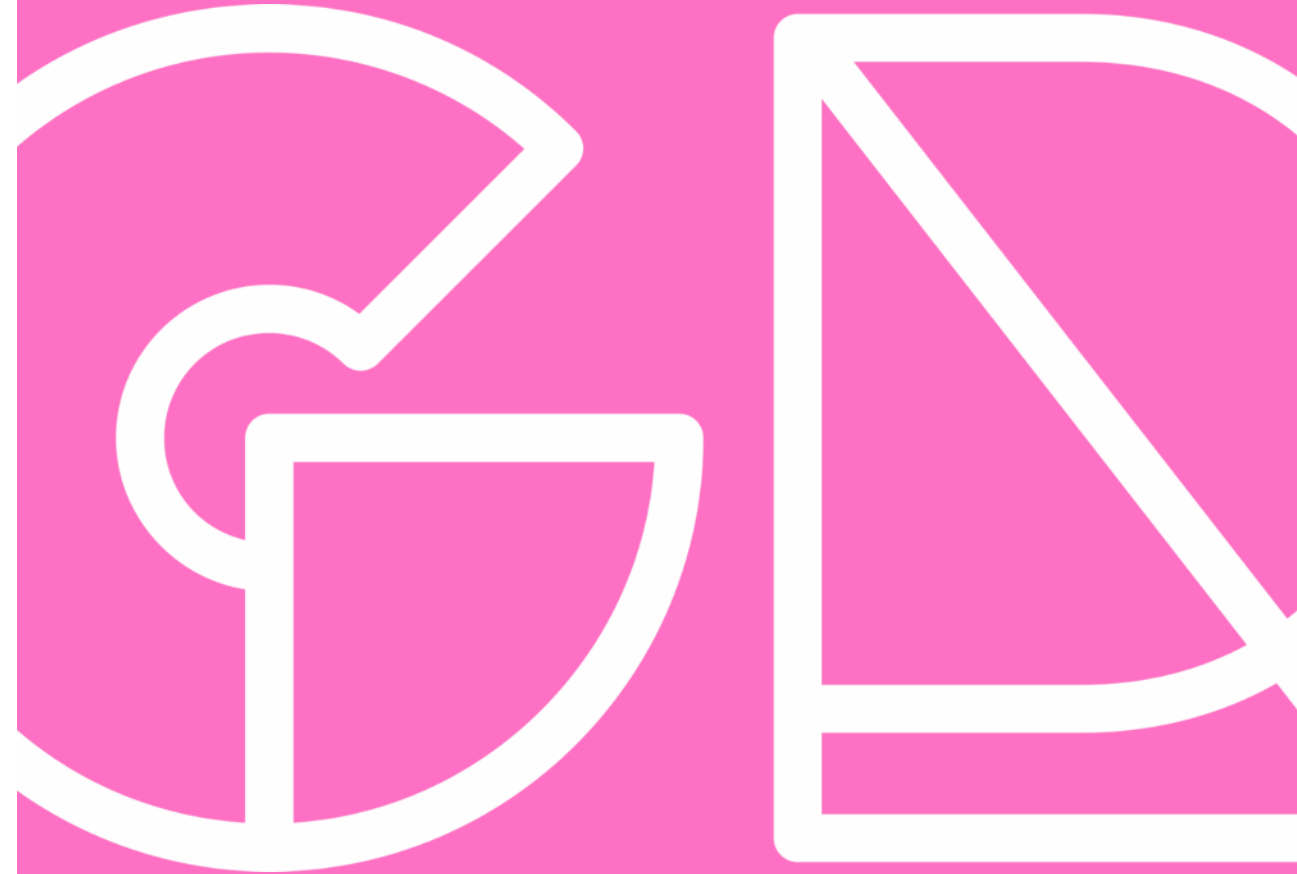
Hyvinvointimalli

GRADIA

Hyvinvointimalli

- Hyvinvointimalli on Laatuapila-hankkeessa koostettu lukion toimintakulttuurin kehittämis- ja laadunhallintatyökalu. Siinä on kuvattu ja konkretisoitu opetussuunnitelmassa esitettyjä osallisuuden ja yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tavoitteita. (LOPS2021, 3.4. Toimintakulttuuri)
- Hyvinvointimallin toteuttaminen tukee myös laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteita mm. hyvinvointiosaamista ja vuorovaikutusosaamista.
- Hyvinvointimallin tavoitteena on auttaa lukioita viemään opetussuunnitelman tavoitteet käytäntöön ja osaksi jokaisen lukiolaisen ja opettajan arkea.

Hyvinvointimallin käyttökohteita

Lukio voi hyödyntää hyvinvointimallia esimerkiksi

- henkilöstön perehdyttämisessä toimintakulttuuriin
- vuosisuunnittelussa
- toimintatapojensa tarkistamisessa ja uudistamisessa
- hyvinvoinnin ja osallisuuden vahvistamisessa lukion arjessa
- opiskelijaedustajien kanssa käytävän keskustelun ja vuoropuhelun tukena
- yhteisöllisen opiskeluhuolto-/hyvinvointiryhmän toiminnassa
- käytännön vinkkilistana

Askeleita hyvään arkeen lukiossa

Käytä diasettiä esitysmuodossa.
Kaikki kohdat on linkitetty
tiedoston sisäisesti.

[Suunnitelmat ja
ohjeistukset](#)

OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS

HYVINVOINTI-
MALLI

VAIKUTTAMIS-
MAHDOLLISUUDET

OSALLISUUS

AKTIIVINEN
OSALLISTUMINEN

OPIKELIJAKUNTA- JA
TUTORTOIMINTA

YHTEISÖLLISYYDEN
RAKENTUMINEN

OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS

Vaikuttamismahdollisuudet

LOPS 2021

- Lukiossa edistetään jokaisen opiskelijan osallisuutta ja luodaan monipuolisia mahdollisuuksia osallistua opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaan itseensä vaikuttavien päätösten valmisteluun.

MITÄ SE ON?

- Opiskelijakunta ja opiskelijakunnan hallitus toimivat aktiivisesti lukiossa ja osallistuvat sen päätöksentekoon.
- Opiskelijoita opastetaan ja kannustetaan vaikuttamaan omiin opintoihinsa ja koko opiskeluympäristöön.

TAVOITETILA

- Opiskelijoiden näköinen lukio, jonka toimintakulttuuri kehittyy opiskelijalähtöisesti.
- Opiskelijat ja opiskelijakunta kokevat, että heidät on otettu mukaan päätöksentekoon ja he ovat voineet vaikuttaa opiskelijaympäristöön ja toimintakulttuuriin.

KÄYTÄNNÖN TEOT JA TOIMENPITEET

- Lukion johto tapaa säännöllisesti opiskelijaedustajia.
- Opiskelijat ovat mukana lukion työryhmissä.
- Opiskelijakunta järjestää tapahtumia ja tekee aloitteita.
- Opintojaksoilla opiskelijoilla on mahdollisuus kertoa mielipiteensä ja antaa palautetta.
- Lukiossa kerätään kattavasti palautetta opiskeluympäristöstä, hyvinvoinnista ja toimintakulttuurista.

OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS

Osallisuus

OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS

LOPS 2021

- Opiskelijan osallisuudesta yhteisön toiminnan ja hyvinvoinnin rakentamisessa huolehditaan.

MITÄ SE ON?

- Opiskelijoita kannustetaan osallistumaan tapahtumiin, hakeutumaan opiskelijakunnan toimintaan, antamaan palautetta ja kantamaan vastuuta hyvästä opiskeluyhteisöstä.
- Varmistetaan, että päätöksenteossa on mukana opiskelijoiden edustus.
- Varmistetaan, että jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa yhteisön toimintaan.

TAVOITETILA

- Opiskelijat hakeutuvat innokkaasti vastuutehtäviin ja tekevät aloitteita koulun toimintatapojen kehittämiseksi.
- Opiskelijat antavat säännöllisesti palautetta.

KÄYTÄNNÖN TEOT JA TOIMENPITEET

- Aktiivinen opiskelijakunnan hallitus järjestää tapahtumia, vaikuttaa lukion päätöksentekoon ja houkuttelee toimintaan mukaan kaikkia opiskelijoita.
- Opiskelijat ovat mukana heitä koskevassa päätöksenteossa esim. työryhmissä tai yhteistyössä johdon kanssa.
- Opettajat pyytävät opiskelijoilta säännöllisesti palautetta opiskelusta, hyvinvoinnista ja yhteisöllisyydestä.
- RO-tuokioissa mahdollistetaan se, että jokaisen opiskelijan ääni tulee kuuluviin.

OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS

Aktiivinen osallistuminen

LOPS 2021

- Opiskelijaa rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa.

MITÄ SE ON?

- Jokaiselle opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus lähteä mukaan opiskelijakunnan toimintaan.
- Opiskelijademokratiaa toteutetaan opintojaksoilla ja koulun arjessa.
- Yhteiskunnallista vaikuttamista ja kansalaisaktiivisuutta opiskellaan monipuolisesti lukio-opintojen aikana.

TAVOITETILA

- Opiskelijakunnan hallituksen vaaleissa ehdokkaita on runsaasti ja vaalien äänestysaktiivisuus on korkea.
- Opiskelijakunnan hallitus saa koululta tukea ja ohjausta toimintaansa ja käytännön asioiden, kuten rahaliikenteen ja kirjanpidon, järjestämiseen.
- Opiskelijat saavat vaikuttaa ryhmän ja koulun arjessa tapahtuvaan toimintaan.
- Lukioista valmistuu yhteiskunnallisesti valveutuneita opiskelijoita.
- Demokraattinen toimintatapa juurtuu osaksi koulun käytäntöjä riippumatta oppiaineesta tai tilanteesta.

KÄYTÄNNÖN TEOT JA TOIMENPITEET

- Opiskelijakunnan hallitus valitaan vuosittain. Mikäli ehdokkaita on enemmän kuin hallituspaikkoja, järjestetään vaalit. Opiskelijat voivat päättää erilaisista tapahtumista ja teemapäivien järjestelyistä.
- Lukion käytänteitä muutetaan tarvittaessa opiskelijoilta saadun palautteen perusteella.
- Lukiossa järjestetään esim. vaaleihin liittyviä tilaisuuksia ja muuta kansalaisvaikuttamista edistävää toimintaa.
- Opintojaksoilla opiskelijat pääsevät mukaan toiminnan suunnitteluun ja siitä päättämiseen mahdollisilta osin.

OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS

Opiskelijakunta- ja tutortoiminta

OSALLISUUS JA
YHTEISÖLLISYYS

LOPS 2021

- Opiskelijaa kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan avulla.

MITÄ SE ON?

- Jokainen opiskelija tutustuu opiskelijakunnan ja tutoreiden toimintaan ja saa mahdollisuuden lähteä mukaan.

TAVOITETILA

- Tutorin rooli ja opiskelijakunnan hallituksen jäsenyys ovat haluttuja tehtäviä, joihin hakeudutaan aktiivisesti.

KÄYTÄNNÖN TEOT JA TOIMENPITEET

- Opiskelijakunnan toimijat ja tutorit esittelevät toimintaansa ja rekrytoivat uusia opiskelijoita mukaan.
- Ryhmänohjauksessa esitellään ja kannustetaan lähtemään mukaan kaikkeen opiskelijoiden toimintaan.

OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS

Yhteisöllisyyden rakentuminen

LOPS 2021

- Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa.

MITÄ SE ON?

- Lukion lukuvuosisuunnittelussa opiskelijoiden osallistaminen ja yhteisöllisyys huomioidaan.
- Toimintaa arvioidaan ja kehitetään yhteistyössä.
- Opiskelijoiden keskeisimpänä osallisuuden toteutumisen kenttänä pidetään oppilaitoksen ydintehtävää eli oppimista ja opetusta.
- Opiskelijoita kuullaan opintotarjotinta valmisteltaessa.
- Esivalinnoilla selvitetään opiskelijoiden suunnitelmia seuraavalle vuodelle.
- Opiskelijat osallistuvat opintojakson suunnitteluun ja arvioinnin määrittelyyn.

TAVOITETILA

- Osallisuus vahvistuu ja yhteisöllisyys lisääntyy.
- Opiskelijat omistavat opiskeluprosessinsa.
- Opiskelijat kiinnostuvat ja motivoituvat opintojaksojen sisällöistä ja tavoitteista.
- Opiskelijat opiskelevat itseään varten.
- Opintojen suunnittelu ja suorittamistavan valitseminen on tärkeä taito jatko-opinnoissa.

KÄYTÄNNÖN TEOT JA TOIMENPITEET

- Lukiossa toimivat yhteistyökumppanit, kuten nuorisotyöntekijät, oppilaitospäivät, kuraattorit, psykologit, ovat mukana lukuvuoden suunnittelussa ja toiminnan kehittämisessä.
- Lukion johto miettii etukäteen, missä vaiheessa opiskelijat osallistuvat lukuvuosi-suunnittelun prosessiin.
- Opettajat viimeistelevät opintojaksosuunnitelmansa yhdessä opintojaksolle osallistuvan opiskelijaryhmän kanssa, jotta opiskelijoilla on todellinen mahdollisuus vaikuttaa osaltaan opintojakson työskentelytapoihin, aikatauluihin ja jopa arviointiin – eli sitä kautta omaan oppimiseensa.

HYVINVOINTI JA KESTÄVÄ TULEVAISUUS

HYVINVOINTI-
MALLI

OPIKELIJAN
HYVINVOINTI

LIIKUNTA

LEPO JA
PALAUTUMINEN

OPPILAITOS-
RUOKAILU

YHTEISTYÖTAIDOT

YKSILÖN
AINUTLAATUISUUS

VUOROVAIKUTUS JA
ILMAPIIRI

OPIKELUTAIDOT
JA OHJAUS

KESTÄVÄ
TULEVAISUUS

YMPÄRISTÖ-
VASTUULLISUUS

HYVINVOINTI JA KESTÄVÄ TULEVAISUUS

Opiskelijan hyvinvointi

HYVINVOINTI JA
KESTÄVÄ
TULEVAISUUS

LOPS 2021

- Vaikutukset opiskelijan hyvinvointiin otetaan huomioon kaikessa lukion suunnittelu- ja kehittämistyössä, johon osallistuvat myös opiskelijat.

MITÄ SE ON?

- Opiskelijoiden hyvinvointi otetaan huomioon vuosisuunnittelussa ja muussa toiminnan suunnittelussa.
- Opiskelijoiden edustajat tai koko opiskelijakunta osallistuu kehittämistyöhön.
- Työskentelytiloissa pyritään ergonomisuuteen.
- Opintojaksojen suunnittelussa, toteutuksessa ja opiskelussa huomioidaan kognitiivisen kuormituksen kohtuullisuus.

TAVOITETILA

- Hyvinvoivien opiskelijoiden opiskelu sujuu kunkin henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaan.
- Työskentelytilojen hyvät olosuhteet ja hyvä ergonomia edistävät opiskelua ja oppimista.
- Opintojaksoilla työmäärä ja rytmitys ovat mahdollisimman tasaisia ja huomioivat poikkeustilanteet ja -tapahtumat.
- Jaksaminen paranee, kun kuormitus vähenee.

KÄYTÄNNÖN TEOT JA TOIMENPITEET

- Opiskelijoiden näkemykset, mielipiteet ja aloitteet huomioidaan lukion suunnittelussa ja kehittämisessä.
- Erityisesti muutoksista, esim. ruokailun porrastus tai tuntikiertokaavion muutos, kuullaan opiskelijoita.
- Opettaja suhteuttaa opintojakson työmäärän käytettävissä olevaan aikaan ja ohjaa opiskelijoita ajankäytön hallinnassa.
- Opettaja käyttää oppimisalustoja harkiten ja huomioi valinnoissaan mahdollisuuksien mukaan saavutettavuuden ja käytettävyyden.
- Työskentelytilojen olosuhteet (valaistus, ääni, lämpötila, sisäilma, työskentelyasennot yms.) pyritään pitämään oppimiselle suotuisina.

HYVINVOINTI JA KESTÄVÄ TULEVAISUUS

Liikunta

HYVINVOINTI JA
KESTÄVÄ
TULEVAISUUS

LOPS 2021

- Liikunnallinen toimintakulttuuri lisää motivaatiota elämänmittaiseen liikunnallisuuteen.

MITÄ SE ON?

- Opiskelijoita rohkaistaan ja kannustetaan liikkumaan paljon sekä koulupäivän aikana että vapaa-ajalla.

TAVOITETILA

- Säännöllinen liikunta lisää hyvinvointia ja terveyden tunnetta.
- Liikunta parantaa mielialaa ja jaksamista.
- Oppitunneilla liikunnallisia ja toiminnallisia työskentelytapoja.
- Oppitunneilla on liikunnallisia taukoja.

KÄYTÄNNÖN TEOT JA TOIMENPITEET

- Lukiorakennusta ja piha-aluetta kehitetään yhdessä opiskelijoiden kanssa, jotta tilat ovat viihtyisät ja tarjoavat mahdollisuuden monenlaiseen toimintaan ja aktiiviseen liikkumiseen.
- Mahdollisimman monia lukiorakennuksen tiloja avataan opiskelijoiden omaan liikuntakäyttöön.
- Liikunnalliset, myös opiskelijoiden ohjaamat tauot.
- Vapaa-ajan liikuntamahdollisuuksista tiedotetaan opiskelijoita.

HYVINVOINTI JA KESTÄVÄ TULEVAISUUS

Lepo ja palautuminen

HYVINVOINTI JA
KESTÄVÄ
TULEVAISUUS

LOPS 2021

- Riittävästä levosta huolehtiminen ja opiskelupäivän aikaiset tauot tukevat jaksamista ja palautumista.

MITÄ SE ON?

- Välitunnit ja oppituntien tauotus mahdollistavat palautumisen koulupäivän aikana.
- Palautumisen keinojen ja työskentelyn määrän rajaamisen opettaminen tukevat hyvinvointia.

TAVOITETILA

- Koulupäivän rakenne mahdollistaa opiskelijoille taukoja.
- Palautuminen koulupäivän aikana auttaa jaksamista ja oppimista.
- Opiskelijat osaavat huolehtia omasta jaksamisestaan.

KÄYTÄNNÖN TEOT JA TOIMENPITEET

- Opiskelijoille järjestetään tiloja, joissa he voivat levähtää, esim. lepäämöjä ja muita hiljaisia tiloja.
- Koulupäivien rakenteessa huomioidaan opiskelijoiden mahdollisuus taukoihin ja levähtämiseen.

HYVINVOINTI JA KESTÄVÄ TULEVAISUUS

Oppilaitosruokailu

HYVINVOINTI JA
KESTÄVÄ
TULEVAISUUS

LOPS 2021

- Ruokailu on osa opiskelijoiden hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria.

MITÄ SE ON?

- Ruokailun sujuvuus, laadukas ruoka, miellyttävä ympäristö sekä ruokailun oikea-aikaisuus tukevat jaksamista ja hyvinvointia.

TAVOITETILA

- Opiskelijat syövät koululounaan.
- Lounastarjonnassa huomioidaan erilaiset ruokavaliot.
- Terveellinen lounas edistää oppimista ja jaksamista sekä työrauhaa.
- Opiskelijat ovat tyytyväisiä koulun ruokailuun.

KÄYTÄNNÖN TEOT JA TOIMENPITEET

- Ruokailuun osallistumiseen kannustetaan.
- Opiskelijat osallistuvat ruokailun ja koululounaan suunnitteluun.
- Lukiolounaan järjestelyt mahdollistavat sujuvan ja miellyttävän ruokailun.

HYVINVOINTI JA KESTÄVÄ TULEVAISUUS

Yhteistyötaidot

HYVINVOINTI JA
KESTÄVÄ
TULEVAISUUS

LOPS 2021

- Yhteisöllisyyttä, turvallista ilmapiiriä ja mielen hyvinvointia edistävät toimintatavat ovat osa jokaista koulupäivää.

MITÄ SE ON?

- Ryhmäytyminen ja sen vahvistaminen, oppitunnin turvallisesta ilmapiiristä huolehtiminen, epäasialliseen puheeseen ja käyttäytymiseen puuttuminen.

TAVOITETILA

- Opiskelijan on helppo tulla oppitunnille ja osallistua opetukseen.
- Opiskelija kokee kuuluvansa ryhmään.
- Jokaisella on turvallinen olo.
- Opiskelijoille on tarjolla erilaisia ryhmiä, joihin he voivat kuulua.

KÄYTÄNNÖN TEOT JA TOIMENPITEET

- Opettajien pedagogiset ratkaisut tukevat oppitunneilla jokaisen opiskelijan mukanaoloa.
- Opettaja huolehtii opintojakson alussa ja aikana opiskelijoidensa ryhmäytymisestä.
- Opettajat neuvovat ja harjaannuttavat yhteistyötaitoja.
- Jokainen käyttäytyy hyvin, tervehtii, huomioi muut ja puhuu ystävällisesti.
- Jokainen puuttuu epäasialliseen käyttäytymiseen.
- Opettajien yhteistyö ja vuorovaikutus toimivat esimerkkinä.
- Opiskelijoille on tarjolla esimerkiksi tutortoimintaa ja erilaisia harrasteryhmiä.

HYVINVOINTI JA KESTÄVÄ TULEVAISUUS

Yksilön ainutlaatuisuus

HYVINVOINTI JA
KESTÄVÄ
TULEVAISUUS

LOPS 2021

- Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan oma ainutlaatuisuutensa, luomaan ja ylläpitämään ihmissuhteita sekä arvostamaan itseään ja muita.

MITÄ SE ON?

- Rakentava ja kannustava palaute sekä ryhmytymisen vahvistaminen lisäävät hyvinvointia.
- Mahdollisuus kokea opiskelun merkityksellisyys ja onnistuminen ovat yksilön kannalta tärkeitä.
- Kielitietoinen opetus huomioi yksilöllisyyden.
- Opiskelija saa ohjausta vahvuksiensa, osaamisensa ja kiinnostuksen kohteidensa tunnistamiseen ja sanoittamiseen.

TAVOITETILA

- Opiskelijan minäpystyvyys vahvistuu, sosiaaliset taidot kehittyvät, monikielisten opiskelijoiden opiskelua tuetaan.
- Opiskelija kunnioittaa ja arvostaa sekä itseään että muita.

KÄYTÄNNÖN TEOT JA TOIMENPITEET

- Opettaja varmistaa ja opettelee opiskelijoiden nimet opintojakson alussa ja käyttää niitä.
- Opettaja tunnistaa opiskelijan erityisyyden ja ottaa sen huomioon oppitunneilla.
- Opettaja avaa oppiaineensa käsitteet opiskelijoille ja huolehtii, että jokaisella on mahdollista seurata opetusta.
- Ryhmänohjauksessa, opintojaksoilla ja muussa koulun toiminnassa opiskelijat tutustuvat muuhun ryhmään ja toiminta tukee kaverisuhteiden muodostumista.

HYVINVOINTI JA KESTÄVÄ TULEVAISUUS

Vuorovaikutus ja ilmapiiri

HYVINVOINTI JA
KESTÄVÄ
TULEVAISUUS

LOPS 2021

- Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä.

MITÄ SE ON?

- Opettajat ja opiskelijat keskustelevat oppitunneilla ja niiden ulkopuolella.
- Opiskelijat löytävät itselleen kavereita.
- Kaikki opiskelijat otetaan mukaan keskusteluun rakentavalla tavalla.
- Poissaoloista kysytään ja opiskelijaa neuvotaan niiden korvaamisessa ja oppimisvajeen paikkaamisessa.
- Ristiriitatilanteissa opiskelija tulee kuulluksi ja asioita ratkotaan opiskelijan etu huomioon ottaen.

TAVOITETILA

- Yleinen ilmapiiri on positiivinen, kannustava ja rakentava.
- Yhteisössä opiskelu- ja työhyvinvointi on kunnossa.
- Opiskelijat sitoutuvat kouluyhteisöön, jolloin poissaolot vähenevät.
- Kaikkien vuorovaikutus- ja työelämätaidot kehittyvät.
- Avun pyytämisen kynnyks madaltuu, jolloin ongelmiin saadaan apua nopeasti.
- Tuen prosessit ovat koko henkilöstölle tuttuja.

KÄYTÄNNÖN TEOT JA TOIMENPITEET

- Jokainen pyrkii arvostamaan ja toista huomioimaan vuorovaikutukseen.
- Jokainen pitää kiinni sovituista asioista.
- Jokainen saa aikaa osoittaa olevansa luottamuksen arvoinen.
- Rajat opiskelussa asetetaan oppimista edistäviksi.
- Opettaja ohjaa oppimisvajeen paikkaamiseen.
- Virheiden tekeminen on inhimillistä ja anteeksi annettavaa.
- Asianomaiset toimivat ristiriitatilanteissa ratkaisuhakuisesti.

HYVINVOINTI JA KESTÄVÄ TULEVAISUUS

Opiskelutaidot ja ohjaus

HYVINVOINTI JA
KESTÄVÄ
TULEVAISUUS

LOPS 2021

- Ohjaus ja opiskeluhoolto ovat oppilaitoksessa yhteinen tehtävä.
- Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa

MITÄ SE ON?

- Poissaoloihin puuttuminen
- Oman aineen opiskelutaitojen opettaminen, oman alan opintoihin ja ammatteihin ohjaaminen.
- Puheeksi ottaminen, kun huoli on herännyt.
- Ohjataan opiskelija asiantuntija-avun äärelle.

TAVOITETILA

- Lukio-opintojen merkityksen kirkastuminen lisää motivaatiota.
- Jatko-opintojen ja ammatinvalinnan suunnittelu helpottuu.
- Poissaolot vähenevät.
- Mahdollisiin ongelmiin saadaan apua nopeammin.

KÄYTÄNNÖN TEOT JA TOIMENPITEET

- Opettaja opettaa oman oppiaineensa opiskelutaitoja:
 - oppiaineen opiskelu (alustat, läksyt, ajankäyttö, muistiinpanot, esseet, ryhmätyöt, poissaolot ja tukitoimet)
 - kokeet (valmistautuminen, vastaaminen, palaute kokeesta) - oppiaineen ja opintojakson yhteys jatko-opintoihin, uramahdollisuuksiin
- Yhteistyö hyvinvointialueen opiskeluhoollon toimijoiden kanssa on sujuvaa.

HYVINVOINTI JA KESTÄVÄ TULEVAISUUS

Kestävä tulevaisuus

HYVINVOINTI JA
KESTÄVÄ
TULEVAISUUS

LOPS 2021

- Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestävä tulevaisuuden puolesta.

MITÄ SE ON?

- Opiskelija tietää kestävä kehityksen tavoitteet ja tuntee toimintatapoja, joilla voi rakentaa kestävä tulevaisuutta.

TAVOITETILA

- Opiskelijat ja henkilökunta tuntevat ja ymmärtävät kestävä kehityksen osa-alueet.
- Lukiossa toimitaan oikeudenmukaisen ja kestävä tulevaisuuden puolesta.

KÄYTÄNNÖN TEOT JA TOIMENPITEET

- Opiskelijoita ja henkilöstöä kannustetaan liikkumaan kestävästi (esim. maata pitkin matkustaminen, pyöräily).
- Lukiossa on tarjolla vegaanista ruokaa ja lähiruokaa sekä vähennetään ruokahävikkiä.
- Opiskelijoita kannustetaan osallistumaan lukion toimintaan ja yhteisiin tapahtumiin.
- Oman kulttuuriperinnön ylläpito, monikulttuurisuus ja yhteisöllisyys (esim. koulun perinteet ja tapahtumat).
- Maailmankansalaisuus (esim. kansainvälisyysprojektit, kotikansainvälisyys)

HYVINVOINTI JA KESTÄVÄ TULEVAISUUS

Ympäristövastuullisuus

HYVINVOINTI JA
KESTÄVÄ
TULEVAISUUS

LOPS 2021

- Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu oppilaitoksen arjen valintoihin ja toimintatapoihin.

MITÄ SE ON?

- Lukiossa on huomioitu kestävän kehityksen periaatteet ja vastuullisuus sekä ekologisen, sosiaalisen että taloudellisen kestävyden osa-alueilla.
- Lukion käytännön ratkaisut ja toimintatavat ovat vastuullisia. Ne tukevat sekä ympäristön että opiskelijoiden ja lukioyhteisön hyvinvointia.

TAVOITETILA

- Lukio toimii ympäristövastuullisesti ja luontoposiitiivisesti.
- Lukion toiminnassa huomioidaan vaikutukset ilmastoon ja luonnon monimuotoisuuteen.
- Lukiossa ympäristötunteet huomioidaan osana hyvinvointitaitoja.

KÄYTÄNNÖN TEOT JA TOIMENPITEET

- Opiskelijoita kannustetaan vastuulliseen kuluttamiseen (esim. vanhojen tanssipuvut)
- Kiertotalouden periaatteet ohjaavat toimintatapoja (esim. materiaalien kierrätys ja uudelleenkäyttö, ompelukone)
- Lukion lähialueiden käyttö oppimisympäristöinä (esim. pihakedot, hyönteishotellit opiskelijatyönä)
- Ympäristötunneosaamista kerrytetään ja liitetään osaksi kestävän tulevaisuuden toimia.
- Lukioilla on kestävän kehityksen OKKA-sertifikaatti.

TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUS

HYVINVOINTI-
MALLI

TASA-ARVO

KUNNIOITTAVA
KOHTAAMINEN

YKSILÖLLISYYS

TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUS

Tasa-arvo

TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUS

LOPS 2021

- Lukio edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä demokratiaa ja hyvinvointia.

MITÄ SE ON?

- Koulutuksen järjestäjä tai lukio on laatinut yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolakien velvoittaman tasa-arvosuunnitelman ja yhdenvertaisuussuunnitelman. Suunnitelma päivitetään kolmen vuoden välein, tarvittaessa useammin.
- Suunnitelman toteutumista seurataan ja arvioidaan lukuvuosittain. Tarvittaessa tehdään kehittämistoimia.
- Päätöksen teossa kuullaan mahdollisuuksien mukaan koko kouluyhteisöä.
- Oppimisympäristö on turvallinen, terveellinen ja kaikkien saavutettavissa.

TAVOITETILA

- Opetus on opiskelijaa uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta, eikä sitä käytetä kaupallisen vaikuttamisen välineenä.
- Opiskelijoille avautuu tasavertaisesti tulevaisuuden näkymät.
- Moninaisuuden olettaminen on lähtökohta yhdenvertaiselle kohtaamiselle.
- Opiskelijat pääsevät vaikuttamaan kouluyhteisön toimintakulttuuriin ja sen kehittämiseen.

KÄYTÄNNÖN TEOT JA TOIMENPITEET

- Opiskelijoita kohdellaan samanarvoisesti yksilölliset tarpeet huomioiden ja oikeudenmukaisesti.
- Opiskelijoita kuullaan mahdollisuuksien mukaan heitä koskevissa asioissa.
- Jokainen edistää ja ylläpitää osaltaan työrauhaa.
- Henkilökunta tuntee tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman.
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on opiskelijoiden saatavilla.
- Kannustetaan opiskelijoita osallistumaan opiskelijakuntatoimintaan ja hakeutumaan opiskelijakunnan hallitukseen.

TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUS

Kunnioittava kohtaminen

TASA-ARVO JA
YHDENVERTAISUUS

LOPS 2021

- Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai syrjintää ei hyväksytä, vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan.

MITÄ SE ON?

- Koulutuksen järjestäjä on laatinut opiskelija- ja opiskeluhuoltolain edellyttämän suunnitelman opiskelijoiden suojaamisesta väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.
- Suunnitelma on kaikkien tiedossa ja sen toteutumista ja toimivuutta seurataan säännöllisesti.
- Suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa.
- Lukioyhteisön jäsenet käyttäytyvät toisiaan kohtaan kunnioittavasti.
- Lukioyhteisön moninaisuus huomioidaan ja sitä arvostetaan.

TAVOITETILA

- Jokainen opiskelija kokee tulevansa hyväksytyksi omana itsenään ja kuuluvansa lukioyhteisöön.
- Lukio on turvallinen tila jokaiselle.

KÄYTÄNNÖN TEOT JA TOIMENPITEET

- Toimintamalli, jolla havaittuun epäasialliseen käyttäytymiseen, häirintään ja /tai kiusaamiseen puututaan.
- Toimintamalli, jolla lukioyhteisön jäsen voi ilmoittaa kokemaansa tai havaitsemaansa epäasiallista käyttäytymistä, häirintää ja /tai kiusaamista (esim. wilma-lomake).
- Lukion henkilöstö antaa esimerkillään kunnioittavan käyttäytymisen mallin opiskelijoille.
- Kaikki viestintä ja vuorovaikutus on ystävällistä ja huomioivaa.

TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUS

Yksilöllisyys

TASA-ARVO JA
YHDENVERTAISUUS

LOPS 2021

- Opetus on sukupuolitietoista ja jokaisen yksilöllisyyttä kunnioittavaa.

MITÄ SE ON?

- Sukupuolisidonnaiset ennako-oletukset eivät ohjaa opettajan työtä.
- Opettaja huomioi jokaisen opiskelijan yksilönä ja kuulee hänen tarpeensa.
- Oppitunneilla opettaja käyttää mahdollisuuksien mukaan erilaisia opetusmenetelmiä.
- Tarpeen mukaan opettaja mahdollistaa opiskelijalle tarvittavat poikkeavat opetusjärjestelyt ja tukitoimet.

TAVOITETILA

- Jokainen opiskelija kokee tulevansa hyväksytyksi omana itsenään.
- Turvallinen tila jokaiselle.
- Jokaisella opiskelijalla on yhdenvertainen mahdollisuus suorittaa opintojakso.

KÄYTÄNNÖN TEOT JA TOIMENPITEET

- Opettaja kutsuu opiskelijaa hänen toivomallaan nimellä (wilma).
- Sukupuolineutraalien käsitteiden käyttäminen.
- Opiskelijoiden tuen tarpeet huomioidaan opetuksessa ja arvioinnissa.
- Opettajan myönteinen asenne ja taito erilaisien opetusmenetelmien käyttöön ja tukitoimien järjestelyyn.

Valtakunnalliset ja paikalliset suunnitelmat ja ohjeistukset

Lain velvoittamat asiakirjat

- [Jyväskylän lukiokoulutuksen paikallinen opetussuunnitelma 2021](#)
- [Jyväskylän aikuislukion paikallinen opetussuunnitelma 2021](#)
- [Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian oppilaitosten opiskelijoita koskeva tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2024-2025](#)
- [Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian Opiskeluhuoltosuunnitelma](#)

Muut lukiokohtaiset suunnitelmat ja ohjeistukset

- [Opiskelijoiden hyvinvoinnin kehittämisohjelma 2024–2027 Mukana ja mukava!](#)
- [Pedagogisen uudistamisen kehittämisohjelma 2024–2030](#)
- [Henkilöstön osaamisen kehittämisohjelma](#)
- [Ryhmänohjaajan tukipaketti](#)
- [Gradia-lukioiden kestävän tulevaisuuden kehittämissuunnitelma 2024-2027](#)

HYVINVOINTI-
MALLI

G R A P I A

Astetta enemmän